

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พจน์ สารสิน กล่าวว่า นโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมประเทศไทยที่สำคัญประการหนึ่งคือ การพัฒนากำลังคน และการที่จะพัฒนากำลังคนได้อย่างเหมาะสมนั้น ต้องอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด¹ การศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของบุคคลที่จะช่วยพัฒนาประชากรที่กำลังเพิ่มขึ้นให้มีประสิทธิภาพ แผนการศึกษาต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้อนุมัติให้เพิ่มขึ้นจึงมีการเปลี่ยนแปลงและขยายตัวตลอดมา หลักสูตรต่าง ๆ ที่บรรจุในแผนการศึกษาได้รับการปรับปรุงให้มีความยืดหยุ่นพอเพียงที่จะให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของคน / การจัดหลักสูตร เช่นนี้มีความจำเป็นที่จะต้อง**มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวทางแก่นักเรียน** เพื่อช่วยเหลือวางโครงการในอนาคตของนักเรียนอย่างเหมาะสม

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า "การแนะแนว" (Guidance) นั้นเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาทั้งปริมาณและคุณภาพของกำลังคนให้เข้าไปในทิศทางที่ถูกต้องและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

เมอร์ล เอ็ม โอลเซน (Merle M. Ohlsen) ได้กล่าวว่า "บริการแนะแนวช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหาและค้นพบการแก้ปัญหาซึ่งเป็นที่ยอมรับสำหรับตัวเขาเอง ครู ผู้ให้คำ

¹ พจน์ สารสิน, ทรรศนะเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ, 2509), หน้า 19.

ปรึกษาและผู้บริหารจะต้องมีทักษะโดยใช้เทคนิคการแนะแนวที่เหมาะสม¹

แครอล เอช มิลเลอร์ (Carroll H. Miller) ให้คำจำกัดความของการแนะแนวว่า "การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคคลสามารถจะตัดสินใจและวางแผนการอนาคตของตนได้อย่างเหมาะสม"²

วัชรีย์ ทรัพย์มี ให้ความหมายของการแนะแนวว่า "เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เขาสามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่า การตัดสินใจได้ว่า การศึกษาค่าใด ประกอบอาชีพใด หรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน"³

กล่าวโดยสรุปแล้ว การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยให้บุคคลหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ป้องกันปัญหา และส่งเสริมพัฒนาการต่าง ๆ ที่คืออยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นเท่าที่จะสามารถพัฒนาไปได้

การแนะแนวในโรงเรียนมี 3 ประเภท คือ

1. การแนะแนวการศึกษา
2. การแนะแนวอาชีพ
3. การแนะแนวปัญหาส่วนตัว

ซึ่งจะกล่าว โดยสรุปได้ดังนี้คือ

¹Merle M. Ohlsen, Guidance on Introduction (New York: Harcourt, Brace and Company, 1955), p.11.

²Carroll H. Miller, Foundations of Guidance (New York: Harper and Row Publishers, 1971), p.13.

³วัชรีย์ ทรัพย์มี, การแนะแนวในโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 3.

1. การแนะแนวการศึกษา (Educational Guidance) หมายถึง การแนะแนวในด้านที่เกี่ยวกับการเล่าเรียนหรือการแนะแนวในโรงเรียน เช่น การแนะแนวแก่นักเรียนให้รู้จักวิธีเรียนที่ดี รู้จักวิธีจัดโน้ต รู้จักการอ่านหนังสือเพิ่มเติม รู้จักการเขียนรายงาน รู้จักวิธีใช้ห้องสมุด รู้จักตัดสินใจเลือกสถานศึกษา เหล่านี้เป็นต้น¹

2. การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) หมายถึง กระบวนการในการช่วยเหลือให้บุคคลมีความสามารถในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน การช่วยให้เกิดความก้าวหน้ามั่นคงในอาชีพ หรือเลื่อนวิหะฐานะหลังจากได้เข้าทำงานแล้ว รวมทั้งให้ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพงาน²

3. การแนะแนวส่วนตัวและสังคม (Personal and Social Guidance) หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลมีชีวิตหรือความเป็นอยู่ที่สมบูรณ์ มีความเจริญทั้งกายและจิตใจ มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี รู้จักควบคุมอารมณ์ และแก้ไขปัญหาที่ตนเองประสบได้อย่างเฉลียวฉลาดถูกต้องและเหมาะสม สามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ใฝ่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม³

บริการแนะแนวทั้ง 3 เป็นบริการที่สำคัญมากสำหรับนักเรียน และนับวันจะทวีความสำคัญขึ้นให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรที่กำลังเพิ่มขึ้น รวมทั้งความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ส่วนบริการแนะแนวที่ผู้วิจัยจะกล่าวเน้นเป็นพิเศษคือ บริการแนะแนวอาชีพ จะเห็นได้ว่า อาชีพเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ แอน โร (Anne

¹ อนันต์ อนันตรังสี, หลักการแนะแนว (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์กิจการพิมพ์, 2520), หน้า 43.

² ประสาร ทิพย์ธารา, การแนะแนวเบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2521), หน้า 15.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

Roe) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพไว้ว่า อาชีพนั้นนอกจากจะเป็นวิถีทางที่จะได้มาซึ่งค่าตอบแทนเพื่อนำไปซื้อปัจจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาสนองความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) แล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่จะสนองความต้องการทางจิตใจ (Psychological Needs) และความต้องการทางค่านิยม (Social Needs) อีกด้วย¹ การเลือกงานหรือการเลือกอาชีพ นับว่าเป็นความยากลำบากอย่างหนึ่งของบุคคล เมื่อเลือกแล้วจะเป็นไปจริงตามที่เลือกหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับทางเลือกครั้งสุดท้ายของบุคคล งานที่บุคคลเลือกจะเป็นเครื่องชี้ถึงประสบการณ์และความต้องการของเขา² ด้วยเหตุนี้ บริการการแนะแนวอาชีพจึงมีบทบาทที่จะช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้งทุกด้าน คือ รู้จักสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ อุนิสัยใจคอ หรือบุคลิกลักษณะของตน ช่วยให้มีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพ และโลกของการศึกษา เช่น ลักษณะอาชีพ แนวโน้มและความต้องการของตลาดแรงงาน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่มีลักษณะประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้บุคคลรู้จักตัดสินใจเลือกอาชีพ หรือตั้งเป้าหมายอาชีพอย่างถูกต้องเหมาะสมตั้งแต่ในขณะอยู่ในวัยเล่าเรียน หรือป้องกันมิให้เกิดความสูญเสียไปลาทางการศึกษาอีกด้วย

แฟรงค์ พาร์สันส์ (Frank Parsons) ผู้เป็นบิดาของการแนะแนว กล่าวถึงการแนะแนวอาชีพว่า เป็นการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวประกอบอาชีพ และการที่จะประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและก้าวหน้า การเลือกอาชีพอย่างเหมาะสมประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. การเข้าใจตนเองอย่างแจ่มแจ้งทั้งทางด้านความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความคาดหวัง ความรู้ กำลังสมอง และกำลังทรัพย์ ตลอดจนสาเหตุของสิ่ง

¹Anne Roe, The Psychology of Occupation (New York: John Willey and Sons Inc., 1966), pp. 31 - 35.

²David Krech, Individual in Society (New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1962), p.130.

ต่าง ๆ ดังกล่าว

2. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นๆ ความก้าวหน้าและประสบการณ์ต่าง ๆ

3. การใช้เหตุผลโดยพิจารณาจากองค์ประกอบทั้งสองประเภทดังกล่าว¹

อาร์เทอร์ โจนส์ (Arthur Jones) สรุปว่า การแนะแนวอาชีพ หมายถึง

1. การแนะแนวในการเลือกอาชีพ
2. การแนะแนวในการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ
3. การแนะแนวในการแสวงหางานทำ
4. การแนะแนวในการปรับตัวให้เข้ากับงาน และหาความเจริญก้าวหน้าใน

งานที่ประกอบนั้น²

นอกจากนี้ สุโท เจริญสุข ก็กล่าวถึงการแนะแนวอาชีพว่า หมายถึง การช่วยเด็กให้เลือกเรียนวิชาเพื่อเป็นอาชีพตามหาที่เด็กมีความสนใจ มีความสามารถ มีความถนัดเหมาะกับสภาพชีวิตส่วนตัวของเขา นอกจากนั้น การแนะแนวอาชีพยังขยายวงกว้างไปถึงหลักการในการประกอบอาชีพให้ก้าวหน้า ให้ชีวิตประสบความสำเร็จในโลกของงานอีกด้วย³

และ อนันต์ อนันตังศรี กล่าวโดยสรุปว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการในการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน

¹Frank Parsons, Choosing a Vocation (Boston: Houghton Mifflin, 1909), p.5.

²Arthur Jones, Principles of Guidance, 1st ed. (New York: McGraw-Hill Book Co., Inc., 1930), p.95.

³สุโท เจริญสุข, เทคนิคเบื้องต้นในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและจิตบำบัด (กรุงเทพมหานคร: โอเคียนส์โตร์, 2521), หน้า 9.

และการไต่ความเจริญก้าวหน้าในการงานที่เท่านั้น¹

ในปัจจุบัน บริการแนะแนวอาชีพได้รับความสนใจจากนักเรียนมาก และมีนักเรียนเป็นจำนวนมากเช่นกันที่ของประสบปัญหาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ดังเช่น อรวรรณ ประคองเวช ได้สำรวจปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 6 แล้วพบว่า ปัญหาที่พบบ่อยคือ ปัญหาขาดความรู้เรื่องราวทางอาชีพ² และ จำเนียร ชวงโชติ อธิการวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสหรัฐอเมริกาว่า ปัญหาของนักเรียนที่เกิดเสมอ เรียงลงมาตามลำดับความสำคัญคือ

1. ปัญหาทางอาชีพ
2. ปัญหาทางการศึกษา
3. ปัญหาทางอารมณ์ สังคม และการปรับตัว
4. ปัญหาทางการเงิน
5. ปัญหาทางครอบครัว
6. ปัญหาสุขภาพ

เขากล่าวว่า ปัญหาทางอาชีพมีปัญหาเฉพาะที่พบบ่อย ๆ คือ

1. ความขัดแย้งระหว่างความใฝ่ฝันกับความสามารถของนักเรียน
2. การได้รับรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเข้าประกอบอาชีพ หรือโอกาสที่จะทำงานยังไม่ถูกต้องหรือไม่เพียงพอ
3. ความลังเลใจอันเนื่องจากการเลือกหลายทาง มีอิทธิพลของพ่อ แม่

¹อนันต์ อนันตรังสี, หลักการแนะแนว, หน้า 43.

²อรวรรณ ประคองเวช, "การสำรวจปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 6," (วิทยานิพนธ์ปริชญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521).

ญาติพี่น้อง หรือคนอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับงานอาชีพนั้น¹

จากปัญหาทางด้านอาชีพที่เกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ นั้น อิทธิพลของบิดา มารดา ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้อง บิดา มารดา บุตร ซึ่งรวมกันเป็นครอบครัวนั้น เป็นสถาบันสำคัญที่สุด เป็นหน่วยของสังคมที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมืออย่างใกล้ชิด² เมื่อบุตรมีปัญหา บิดา มารดาจะเป็นบุคคลแรกที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ ดังเช่น วีรวรรณ พงษ์วิลาศ ซึ่งศึกษาเหตุที่นักเรียนเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนพาณิชยการได้พบว่า บิดามารดา มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ครู เพื่อน บุคคล ในอาชีพนั้น และบุคคลในโรงเรียน³ และ ลอเรนซ์ อาร์ มัลนี (Lawrence R. Malnief) ได้ศึกษาตัวประกอบในการเลือกอาชีพ พบว่า แรงกดดันอันหนึ่งซึ่งเป็นผลให้เกิดความบกพร่อง หรือล้มเหลวในการเลือกอาชีพของนักศึกษาในระดับวิทยาลัย เกิดจากอุปสรรคซึ่งจะรบกวน ความก้าวหน้าทางการศึกษา และทำให้การวางแผนทางการอาชีพมีการเบี่ยงเบนไป⁴

นอกจากนี้ จอห์น เจ พีโตรเฟรา และ โฮเวิร์ด สเปลีท (John J. Petrofera and Howard Splete) ได้อ้างถึงแผนภูมิที่แสดงถึงสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับบุคคล ของ

¹ จาเนียร์ ชวง โซติ, เทคนิคการแนะแนว (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517), หน้า 4.

² สุพัทรา สุภาพ, สังคมวิทยา (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2522), หน้า 95.

³ วีรวรรณ พงษ์วิลาศ, "เหตุที่นักเรียนเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนพาณิชยการ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506).

⁴ Lawrence R. Malnief, "Fear of Paternal Competition: A Factor in Vocational Choice," The Personnel and Guidance Journal 46 (November 1967): 235 - 239.

ไครส์ (Crites)¹

	ภาคตะวันตก
	ภูมิภาคทางภูมิศาสตร์
	กลุ่มเพื่อน
	ครอบครัว
คริสตจักรยุโรปครึ่งเอเชีย	1
ชั้นสังคม	2
เพื่อนบ้าน	3
โรงเรียน	4
โบสถ์	5
กลุ่มจริยธรรม	
ภูมิหลังด้านเชื้อชาติ	
ภาคตะวันออก	

1. ตัวบุคคล (The Individual)
2. สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดบุคคลที่สุด (Immediate Environment)
3. ชุมชน (Community)
4. วัฒนธรรมของกลุ่มย่อย (Sub-culture)
5. วัฒนธรรม (โดยส่วนรวมตามสภาพภูมิศาสตร์) (Culture)

จากแผนภูมินี้แสดงให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับบุคคลมากที่สุดคือ ครอบครัว (Family) โรงเรียน (School) และ โบสถ์ (Church) อันดับสองคือ ชุมชน ซึ่งได้แก่กลุ่มเพื่อน (Peer Group) เพื่อนบ้าน (Neighbourhood) และกลุ่มจริยธรรม (Ethic Group) อันดับสามคือ วัฒนธรรมกลุ่มย่อย ได้แก่ ภาคทางภูมิศาสตร์ (Geographical Region) ชั้นสังคม (Social Class) และภูมิหลังด้านเชื้อชาติ (Racial Background) และอันดับสี่คือ วัฒนธรรม (โดยส่วนรวมตามสภาพภูมิศาสตร์) ได้แก่ วัฒนธรรมของคนภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และคริสตจักรยุโรปครึ่งเอเชีย

จะเห็นว่า ครอบครัวมีบทบาทสำคัญและใกล้ชิดกับบุคคลมากที่สุด โดยเฉพาะกับ

¹John J. Pietrofera and Howard Splete, Career Development: Theory and Research (New York: Grune & Stratton; Inc., 1975),

บุคคลซึ่งอยู่ในระยะวัยรุ่น ซึ่งจะคงปรับตนเองให้เข้ากับความต้องการทางสังคมและสภาพความเป็นจริงมากขึ้นเป็นลำดับ แต่สิ่งสำคัญที่ควรเข้าใจก็คือ แม้ว่าวัยรุ่นจะ "โต" ขึ้นมากเพียงไรในความรู้สึกของเขาเอง แต่วัยรุ่นก็ยังต้องการให้พ่อแม่คอยสนับสนุนและแนะนำให้เขาก้าวไปสู่ชีวิตวัยผู้ใหญ่ที่มั่นคงและอบอุ่นใจ¹ * การสนับสนุนของพ่อแม่จะคอย ๆ ปล่อยทอดเป็นทัศนคติหรือความต้องการของคนไปสู่โลก ทัศนคติของพ่อแม่อาจจะผลักดันให้ลูกประสบผลสำเร็จในชีวิตการงานหรือไม่ก็ได้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงทัศนคติและอิทธิพลต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีบทบาทในชีวิตของนักเรียนอีกเช่น ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดามารดาที่จะช่วยส่งเสริมหรือลดความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียน เช่น นักเรียนบางคนมีความสนใจและความสามารถด้านดนตรี แต่บิดามารดาของนักเรียนต้องการให้นักเรียนเรียนแพทย์โดยไม่ได้นึกถึงความสามารถของนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน จากอิทธิพลของสิ่งเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ทัศนคติ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของบิดามารดาจะมีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งชายและหญิงในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพแตกต่างกันหรือไม่
3. เพื่อศึกษาว่า ทัศนคติ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดามารดา มีผลกระทบต่อการศึกษาเลือกอาชีพของนักเรียนหรือไม่

---

¹ นวลศิริ เปาว โรหิตย์, จันทมาศ ปรีชยานุช, อรทัย สีนมบุษย์, จิตวิทยาพัฒนาการ (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520), หน้า 265.

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพแตกต่างกัน
2. ทักษะของบิกามารคา หรือผู้ปกครองมีผลกระทบต่อการศึกษาเลือกอาชีพของนักเรียน
3. ระดับการศึกษาของบิกามารคา มีผลกระทบต่อการศึกษาเลือกอาชีพของนักเรียน
4. อาชีพของบิกามารคา มีผลกระทบต่อการศึกษาเลือกอาชีพของนักเรียน
5. รายได้ของบิกามารคา มีผลกระทบต่อการศึกษาเลือกอาชีพของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งชายและหญิง จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เท่านั้น
2. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายความเป็นจริงเกี่ยวกับผลกระทบของทัศนคติระดับอาชีพ และรายได้ของบิกามารคาต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามทัศนคติของบิกามารคา ถือเป็นแบบสอบถามที่ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบตามความรู้ลึกที่แท้จริง
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจะตอบสนองข้อข้อความ หรือข้อคิดเห็นที่ตรงตามความรู้ลึกและความคิดเห็นที่แท้จริงของเขา

คำจำกัดความ

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2522 จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา

ในกรุงเทพมหานคร

2. อาชีพ (Occupation) หมายถึง การประกอบกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ จิตใจและสังคมทุกชนิดที่นักเรียนมุ่งหวังจะออกไปประกอบในอนาคต

3. ความสนใจในอาชีพ หมายถึง ความชอบ ความสนใจ ซึ่งแสดงความโน้มเอียงในการที่นักเรียนจะเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งหลังจากที่สำเร็จการศึกษาแล้ว โดยประเมินจากการตอบ "แบบสำรวจความพอใจในอาชีพ" ของ จอห์น แอล ฮอลแลนด์ ซึ่งดัดแปลงโดย ดร.พรพรรณราย ทรัพย์ะประภา ใน 6 สเกลแรกของแบบสำรวจชุดนี้ ซึ่งประกอบด้วยการช่างฝีมือและกลางแจ้ง (Realistic) งานวิทยาศาสตร์และเทคนิค (Investigative) งานบริการการศึกษาและสังคม (Social) งานสำนักงานและเสมียน (Conventional) งานจัดการและค้าขาย (Enterprising) งานศิลปะดนตรี และวรรณกรรม (Artistic) ตามลำดับ ถ้านักเรียนได้คะแนนสูงสุดในสเกลใด ก็หมายความว่า นักเรียนมีความสนใจอาชีพประเภทนั้น ตัวอย่างเช่น นักเรียนได้คะแนนสูงสุดในสเกลที่ 6 ก็หมายความว่า นักเรียนมีความสนใจประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม

4. ทัศนคติของบิคามารดา หมายถึง ความคิดเห็นของบิคามารดาหรือผู้ปกครองที่มีต่อการเลือกอาชีพของบุตร ซึ่งแสดงออกโดยการตอบว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) หมายถึง ความคิดเห็นของบิคามารดา หรือผู้ปกครองที่มีต่อการเลือกอาชีพของบุตร ซึ่งแสดงออกโดยการตอบว่า เห็นด้วยในข้อความทางบวก มากกว่าข้อความทางลบ

ทัศนคติดังกลาง (Neutral Attitude) หมายถึง ความคิดเห็นของบิคามารดา หรือผู้ปกครองที่มีต่อการเลือกอาชีพของบุตร ซึ่งแสดงออก โดยการตอบว่า เห็นด้วยในข้อความทางบวกเท่ากับข้อความทางลบ

ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) หมายถึง ความคิดเห็นของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีต่อการเลือกอาชีพของบุตรซึ่งแสดงออก โดยการทอบว่า เห็นด้วยในข้อความทางลบมากกว่าข้อความทางบวก

5. ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง การศึกษาขั้นสุดท้ายของบิดามารดา แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

5.1 ไม่ได้เข้าโรงเรียน หมายถึง บิดามารดาของนักเรียนที่ไม่ได้เข้าศึกษาในโรงเรียน

5.2 ระดับประถมศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสุดท้ายของบิดามารดาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3, 4) หรือประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมศึกษาชั้นปีที่ 5, 6, 7)

5.3 ระดับมัธยมศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสุดท้ายของบิดามารดาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3) หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4, 5) หรือประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญา หรือเทียบเท่า

5.4 ระดับอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสุดท้ายของบิดามารดาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท หรือ ปริญญาเอก

6. รายได้ของบิดามารดา หมายถึง รายได้ของบิดามารดาด้วยกันทั้งคู่เดือน หรือเป็นรายได้ของบิดาหรือมารดา เพียงคนเดียวในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้ประกอบอาชีพ

7. อาชีพของบิดามารดา หมายถึง อาชีพของบิดามารดาในปัจจุบัน กรณีที่ไม่มีบิดาให้ถือเอาอาชีพผู้ปกครองผู้อุปการะ แล้วจัดอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองผู้อุปการะให้อยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งใน 6 ประเภทของฮอลแลนด์ ได้แก่ งานช่างฝีมือและกลางแจ้ง งานวิทยาศาสตร์และเทคนิค งานบริการการศึกษาและสังคม งานสำนักงานและเสมียนงานจัดการและค้าขาย และ งานศิลปะ คนตรีและวรรณกรรม

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเลือกอาชีพแตกต่างกันหรือไม่ ทำให้ทราบว่า ทักษะ คติ ระเบียบการศึกษ อาชีพ และรายได้ของบิดามารดาจะมีผลกระทบต่อ การเลือกอาชีพหรือไม่ อันจะเป็นแนวทางสำหรับครูแนะแนวในการให้คำปรึกษาคำนวณอาชีพแก่นักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย